Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 8ης Ιουνίου 2017*

«Προδικαστική παραπομπή — Γεωργία — Διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά — Οδηγία 2008/69/ΕΚ — Άρθρο 3, παράγραφος 2 — Διαδικασία επαναξιολόγησης, από τα κράτη μέλη, εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων — Προθεσμία — Απόκλιση μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων»

Στην υπόθεση C-293/16:

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunal Supremo (Ανώτατο Δικαστήριο, Ισπανία) με απόφαση της 5ης Μαΐου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Μαΐου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Sharda Europe BVBA

κατά

Administración del Estado,

Syngenta Agro SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Juhász, πρόεδρο τμήματος, C. Vajda και K. Λυκούργο (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. A. Sampol Pucurull,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις I. Galindo Martín και F. Moro,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69/ΕΚ της Επιτροπής, της 1ης Ιουλίου 2008, για τροποποίηση της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την καταχώριση των ουσιών clofentezine, dicamba, difenoconazole, diflubenzuron, imazaquin, lenacil, oxadiazon, picloram και pyriproxyfen ως δραστικών ουσιών (ΕΕ 2008, L 172, σ. 9).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Sharda Europe BVBA (στο εξής: Sharda) και της Syngenta Agro SA (στο εξής: Syngenta) σχετικά με διαδικασία επαναξιολόγησης φυτοπροστατευτικού προϊόντος καταχωρισμένου εξ ονόματος της Sharda.

Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία 2008/66/ΕΚ

3 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/66/ΕΚ της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2008, για την τροποποίηση της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου ώστε να καταχωριστούν οι ουσίες bifenox, diflufenican, fenoxaprop-P, fenpropidin και quinoclamine ως δραστικές ουσίες (ΕΕ 2008, L 171, σ. 9), ορίζει τα εξής:

«Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, για κάθε εγκεκριμένο φυτοπροστατευτικό προϊόν που περιέχει bifenox, diflufenican, fenoxaprop-P, fenpropidin και quinoclamine είτε ως μόνη δραστική ουσία είτε μαζί με άλλες δραστικές ουσίες οι οποίες έχουν καταχωριστεί στο παράρτημα I της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων (ΕΕ 1991, L 230, σ. 1)] έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 το αργότερο, τα κράτη μέλη αξιολογούν εκ νέου το προϊόν σύμφωνα με τις ενιαίες αρχές που προβλέπονται στο παράρτημα VI της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ, με βάση φάκελο ο οποίος πληροί τις απαιτήσεις του παραρτήματος III της εν λόγω οδηγίας και λαμβάνοντας υπόψη το μέρος Β της καταχώρισης στο παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας σχετικά με τις ουσίες bifenox, diflufenican, fenoxaprop-P, fenpropidin και quinoclamine αντίστοιχα. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, διαπιστώνουν αν το προϊόν πληροί τους όρους του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία β', γ', δ' και ε', της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ.

[…]»

Η οδηγία 2008/69

4 Η αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας 2008/69 έχει ως εξής:

«Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που ορίζονται στην οδηγία 91/414/ΕΟΚ ως αποτέλεσμα της καταχώρισης μιας δραστικής ουσίας στο παράρτημα I, πρέπει να παρέχεται στα κράτη μέλη περίοδος έξι μηνών μετά την καταχώριση για να επανεξετάζουν τις υφιστάμενες εγκρίσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων που περιέχουν τις δραστικές ουσίες που αναφέρονται στο παράρτημα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι ικανοποιούνται οι απαιτήσεις που θεσπίζονται στην οδηγία 91/414/ΕΟΚ, ιδίως στο άρθρο 13, καθώς και οι συναφείς όροι που αναφέρονται στο παράρτημα I. Τα κράτη μέλη πρέπει να τροποποιούν, να αντικαθιστούν ή να ανακαλούν, ανάλογα με την περίπτωση, τις υπάρχουσες εγκρίσεις σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ. Κατά παρέκκλιση από την παραπάνω προθεσμία, πρέπει να προβλεφθεί μεγαλύτερη χρονική περίοδος για την υποβολή και την αξιολόγηση του πλήρους φακέλου του παραρτήματος III για κάθε φυτοπροστατευτικό προϊόν ανά προβλεπόμενη χρήση, σύμφωνα με τις ενιαίες αρχές της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ.»

5 Το άρθρο 3 της οδηγίας 2008/69 προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη, σύμφωνα με την οδηγία 91/414/ΕΟΚ, τροποποιούν ή αποσύρουν, κατά περίπτωση, τις ισχύουσες εγκρίσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων που περιέχουν τις δραστικές ουσίες οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα ως δραστικές ουσίες το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2009.

Έως την ημερομηνία αυτή, εξακριβώνουν, ιδιαίτερα, ότι πληρούνται οι όροι του παραρτήματος Ι της εν λόγω οδηγίας σχετικά με τις δραστικές ουσίες που αναφέρονται στο παράρτημα, με εξαίρεση τους όρους του τμήματος Β της καταχώρισης που αφορά την εν λόγω δραστική ουσία και ότι οι κάτοχοι εγκρίσεων διαθέτουν ή έχουν πρόσβαση σε φακέλους που πληρούν τις απαιτήσεις που παραρτήματος ΙΙ της εν λόγω οδηγίας, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 13 της εν λόγω οδηγίας.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, για κάθε εγκεκριμένο φυτοπροστατευτικό προϊόν που περιέχει μια από τις δραστικές ουσίες οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα, είτε ως μόνη δραστική ουσία είτε μαζί με άλλες δραστικές ουσίες που έχουν περιληφθεί στο σύνολό τους στο παράρτημα Ι της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 το αργότερο, τα κράτη μέλη αξιολογούν εκ νέου το προϊόν σύμφωνα με τις ενιαίες αρχές που προβλέπονται στο παράρτημα VI της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ, με βάση φάκελο που ικανοποιεί τις απαιτήσεις του παραρτήματος ΙΙΙ της εν λόγω οδηγίας και λαμβάνοντας υπόψη το μέρος Β της καταχώρισης στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας σχετικά με τις δραστικές ουσίες που αναφέρονται στο παράρτημα. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, διαπιστώνουν αν το προϊόν πληροί τους όρους του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία β), γ), δ) και ε) της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ.

[…]»

Η οδηγία 2008/70/ΕΚ

6 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/70/ΕΚ της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 2008, για την τροποποίηση της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου ώστε να καταχωριστεί η ουσία tritosulfuron ως δραστική ουσία (ΕΕ 2008, L 185, σ. 40), προβλέπει τα ακόλουθα:

«Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, για κάθε εγκεκριμένο φυτοπροστατευτικό προϊόν που περιέχει tritosulfuron είτε ως μόνη δραστική ουσία είτε μαζί με άλλες δραστικές ουσίες οι οποίες έχουν περιληφθεί στο παράρτημα Ι της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ έως τις 30 Νοεμβρίου 2008 το αργότερο, τα κράτη μέλη επαναξιολογούν το προϊόν σύμφωνα με τις ενιαίες αρχές που προβλέπονται στο παράρτημα VI της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ, με βάση φάκελο ο οποίος ικανοποιεί τις απαιτήσεις του παραρτήματος ΙΙΙ της εν λόγω οδηγίας και λαμβάνουν υπόψη το μέρος Β της καταχώρισης στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας σχετικά με το tritosulfuron. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, προσδιορίζουν κατά πόσον το προϊόν πληροί τους όρους του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία β), γ), δ) και ε) της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ.

[…]».

Η οδηγία 2010/28/ΕΕ

7 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2010/28/ΕΕ της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 2010, για την τροποποίηση της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου ώστε να καταχωριστεί η ουσία metalaxyl ως δραστική ουσία (ΕΕ 2010, L 104, σ. 57), ορίζει τα εξής:

«Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, για κάθε εγκεκριμένο φυτοπροστατευτικό προϊόν που περιέχει metalaxyl, είτε ως μόνη δραστική ουσία είτε μαζί με άλλες δραστικές ουσίες που έχουν περιληφθεί στο σύνολό τους στο παράρτημα Ι της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ έως τις 30 Ιουνίου 2010 το

αργότερο, τα κράτη μέλη επαναξιολογούν το προϊόν σύμφωνα με τις ενιαίες αρχές που προβλέπονται στο παράρτημα VI της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ, με βάση φάκελο που ικανοποιεί τις απαιτήσεις του παραρτήματος III της εν λόγω οδηγίας και λαμβάνοντας υπόψη το μέρος Β της καταχώρισης στο παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας σχετικά με τη metalaxyl. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, διαπιστώνουν αν το προϊόν πληροί τους όρους του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ), δ) και ε) της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

8 Στις 14 Ιανουαρίου 2009, η Sharda υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69, αίτηση επαναξιολόγησης της έγκρισης διάθεσης στην αγορά του φυτοπροστατευτικού προϊόντος «Core», το οποίο περιέχει difénoconazole, μια από τις δραστικές ουσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της οδηγίας αυτής. Η αίτηση έγινε δεκτή από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

9 Η Syngenta άσκησε διοικητική προσφυγή ενώπιον της Secretaría General Técnica del Ministerio de Medio Ambiente, Rural y Marino (τεχνική γενική γραμματεία του Υπουργείου Φυσικού, Γεωργικού και Θαλάσσιου Περιβάλλοντος, Ισπανία), με αίτημα την ανάκληση της έγκρισης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος «Core». Η Syngenta υποστηρίζει ότι η αίτηση επαναξιολόγησης του προϊόντος αυτού είχε υποβληθεί μετά την 31η Δεκεμβρίου 2008, η οποία αποτελεί, κατ' αυτήν, την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής τέτοιας αίτησης επαναξιολόγησης, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69. Με απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2011, η εν λόγω τεχνική γενική γραμματεία απέρριψε τη διοικητική προσφυγή.

10 Η Syngenta προσέφυγε κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Tribunal Superior de Justicia de Madrid (ανώτερο δικαστήριο Μαδρίτης, Ισπανία), το οποίο, με απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2013, ακύρωσε τη διαδικασία επαναξιολόγησης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος «Core», με το σκεπτικό ότι η αίτηση επαναξιολόγησης είχε υποβληθεί μετά την παρέλευση της προθεσμίας του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69.

11 Η Sharda άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Tribunal Supremo (Ανώτατο Δικαστήριο, Ισπανία), υποστηρίζοντας ότι η ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, δεν εμποδίζει την υποβολή αιτήσεων επαναξιολόγησης μετά την 31η Δεκεμβρίου 2008.

12 Η Syngenta υποστήριξε ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69 αποτελεί διάταξη επιτακτικού χαρακτήρα που δεν επιδέχεται διαφορετική ερμηνεία και, ως εκ τούτου, δεν έπρεπε να είχε γίνει δεκτή η αίτηση επαναξιολόγησης την οποία υπέβαλε η Sharda στις 14 Ιανουαρίου 2009, ήτοι μετά την προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή προθεσμία.

13 Για την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί αναγκαίο να διευκρινιστεί εάν η προθεσμία του άρθρου 3, παράγραφος 2, είναι αποκλειστική ή εάν πρόκειται για προθεσμία την οποία τα κράτη μέλη δύνανται να παρατείνουν για αντικειμενικούς λόγους ανωτέρας βίας ή σύμφωνα με το εσωτερικό τους δίκαιο.

14 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Tribunal Supremo (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008 η οποία τάσσεται με το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας [2008/69], στην απόδοσή της στην ισπανική, την έννοια ότι πρόκειται για την ημερομηνία λήξεως της μέγιστης προβλεπόμενης προθεσμίας για την έκδοση από τα κράτη μέλη αποφάσεως για την εκ νέου αξιολόγηση ή πρόκειται για την απώτατη ημερομηνία για την καταχώριση στον

κατάλογο του παραρτήματος I της οδηγίας [91/414] των δραστικών ουσιών που αξιολογούνται εκ νέου, ή μήπως πρόκειται για την καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή της σχετικής αιτήσεως καταχωρίσεως;

2) Πρέπει η έκφραση «a más tardar, el 31 de diciembre de 2008» [έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 το αργότερο] του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69/ΕΚ να νοηθεί ως αποκλειστική προθεσμία βάσει του σκοπού που συνάγεται ότι επιδιώκεται με την οδηγία 91/414, μη δεκτική παρατάσεως από τα κράτη μέλη, ούτως ώστε να υπολογίζεται μόνο βάσει της [οδηγίας 2008/69];

3) Σε περίπτωση κατά την οποία γίνει δεκτό ότι η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί, χωρεί παράτασή της για αντικειμενικούς λόγους ανωτέρας βίας ή μπορούν τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι η διάταξη του άρθρου 3 απευθύνεται προς αυτά, να την παρατείνουν σύμφωνα με την εσωτερική τους νομοθεσία, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτή;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

15 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/69 έχει την έννοια ότι, προκειμένου περί εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος το οποίο περιέχει κάποια από τις δραστικές ουσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα της οδηγίας, η προβλεπόμενη από την ως άνω διάταξη ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008 αποτελεί την προθεσμία που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη για τη διενέργεια της προβλεπόμενης από το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, επαναξιολόγησης του φυτοπροστατευτικού αυτού προϊόντος, ή αποτελεί την προθεσμία υποβολής σχετικής αιτήσεως επαναξιολόγησης ή αποτελεί την απώτατη ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να έχουν καταχωριστεί στον κατάλογο του παραρτήματος I της οδηγίας 91/414 όλες οι δραστικές ουσίες του φυτοπροστατευτικού αυτού προϊόντος, πέραν εκείνων που απαριθμούνται στο παράρτημα της οδηγίας 2008/69, προκειμένου να υφίσταται υποχρέωση επαναξιολόγησης του εν λόγω προϊόντος.

16 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/69, του οποίου ζητείται η ερμηνεία, ορίζει ότι «για κάθε εγκεκριμένο φυτοπροστατευτικό προϊόν που περιέχει μια από τις δραστικές ουσίες οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα, είτε ως μόνη δραστική ουσία είτε μαζί με άλλες δραστικές ουσίες που έχουν περιληφθεί στο σύνολό τους στο παράρτημα I της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 το αργότερο, τα κράτη μέλη αξιολογούν εκ νέου το προϊόν σύμφωνα με τις ενιαίες αρχές που προβλέπονται στο παράρτημα VI της [εν λόγω] οδηγίας.»

17 Όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, διαπιστώνεται απόκλιση μεταξύ της διατύπωσης του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/69 στην ισπανική γλώσσα σε σχέση με άλλες γλωσσικές αποδόσεις.

18 Συγκεκριμένα, το ισπανικό κείμενο της διατάξεως αυτής, κατά το οποίο «todo producto fitosanitario autorizado […] será objeto de una nueva evaluación, a más tardar, el 31 de diciembre de 2008», φαίνεται να οδηγεί στην ερμηνεία σύμφωνα με την οποία η ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008 οριοθετεί τη μέγιστη προθεσμία που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη για να προβούν σε επαναξιολόγηση, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, όλων των εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων που περιέχουν κάποια από τις δραστικές ουσίες του παραρτήματος της οδηγίας, είτε ως μοναδική δραστική ουσία είτε μαζί με άλλες δραστικές ουσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I της οδηγίας 91/414.

19 Αντιθέτως, το γερμανικό κείμενο του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/69 («die sämtlich bis spätestens 31 Dezember 2008 in Anhang I der Richtlinie 91/414/EWG aufgeführt waren»), το αγγλικό κείμενο («all of which were listed in Annex I to Directive 91/414/EEC by 31 December 2008 at the latest») και το γαλλικό κείμενο («toutes inscrites à l'annexe I de la directive 91/414/CEE au plus tard le 31 décembre 2008») οδηγούν στην ερμηνεία κατά την οποία η ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008 σχετίζεται με την καταχώριση των δραστικών ουσιών ενός εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος, το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο επαναξιολόγησης από τα κράτη μέλη κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3, παράγραφος 2. Το ίδιο ισχύει, μεταξύ άλλων, και για το ελληνικό, το ιταλικό και το ολλανδικό κείμενο της διατάξεως αυτής.

20 Ειδικότερα, από όλες αυτές γλωσσικές αποδόσεις, πλην της ισπανικής, συνάγεται ότι το φυτοπροστατευτικό προϊόν πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο επαναξιολόγησης αν όλες οι δραστικές ουσίες που περιλαμβάνονται στη σύστασή του, συνδυαζόμενες με εκείνες του παραρτήματος της οδηγίας 2008/69, είχαν καταχωριστεί στο παράρτημα I της οδηγίας 91/414 το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008.

21 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε στην απόδοση διατάξεως του δικαίου της Ένωσης σε μία γλώσσα δεν μπορεί να αποτελέσει τη μοναδική βάση για την ερμηνεία της διατάξεως αυτής ούτε μπορεί να της δίδεται προτεραιότητα σε σχέση με την απόδοση στις άλλες γλώσσες. Συγκεκριμένα, η ανάγκη ενιαίας εφαρμογής και, ως εκ τούτου, ενιαίας ερμηνείας μιας πράξεως της Ένωσης δεν επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη αυτή μεμονωμένα όπως έχει αποδοθεί σε μία γλώσσα, αλλά επιτάσσει να ερμηνεύεται με γνώμονα την όλη οικονομία και τον σκοπό της κανονιστικής ρύθμισης της οποίας αυτή αποτελεί στοιχείο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 27ης Οκτωβρίου 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, σκέψη 14, και της 17ης Μαρτίου 2016, Kødbranchens Fællesråd, C-112/15, EU:C:2016:185, σκέψη 36).

22 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η οδηγία 2008/69 τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2009. Όμως, δεν θα ήταν συμβατή με το ratione temporis πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής η ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, υπό την έννοια ότι η προθεσμία για τη διενέργεια της προβλεπόμενης από τη διάταξη αυτή επαναξιολόγησης ή για την υποβολή των σχετικών αιτήσεων επαναξιολόγησης λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2008, ήτοι πριν την έναρξη ισχύος της εν λόγω οδηγίας.

23 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας 2008/69, για την υποβολή και την αξιολόγηση του πλήρους φακέλου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, πρέπει να παρέχεται μεγαλύτερη προθεσμία, κατά παρέκκλιση από την εξάμηνη προθεσμία για την οποία γίνεται λόγος στη συγκεκριμένη αιτιολογική σκέψη. Η προθεσμία αυτή υπολογίζεται, σύμφωνα με την πρώτη περίοδο της συγκεκριμένης αιτιολογικής σκέψης, από την καταχώρισης μιας δραστικής ουσίας στο παράρτημα I της οδηγίας 91/414, ήτοι από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2008/69, η οποία προβλέπει την καταχώριση αυτή. Δεδομένου ότι η δεύτερη αυτή οδηγία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2009, η ημερομηνία για την οποία γίνεται λόγος στην αιτιολογική σκέψη 7 σχετικά με την υποβολή και αξιολόγηση του πλήρους φακέλου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, πρέπει να είναι μεταγενέστερη της 30ής Ιουνίου 2009. Επομένως, η ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008, που αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69, δεν μπορεί να αποτελεί την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας επαναξιολόγησης φυτοπροστατευτικού προϊόντος, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

24 Τρίτον, όπως επισήμανε η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι οδηγίες 2008/66, 2008/70 και 2010/28, οι οποίες, όπως και η οδηγία 2008/69, τροποποιούν την οδηγία 91/414 με την προσθήκη δραστικών ουσιών στο παράρτημα I και περιέχουν εκάστη εξ αυτών διάταξη στο άρθρο 3, παράγραφος 2, σχεδόν πανομοιότυπη με αυτή του άρθρου 3, παράγραφος 2 της οδηγίας 2008/69, με εξαίρεση την ημερομηνία και τις δραστικές ουσίες τις οποίες αφορούν. Όμως, η διατύπωση του άρθρου 3, παράγραφος 2, των ως άνω οδηγιών, ακόμη και στην ισπανική γλώσσα, είναι αντίστοιχη με αυτή των γλωσσικών αποδόσεων του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69, που παρατίθενται στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως, από τις οποίες προκύπτει σαφώς ότι η

ημερομηνία που αναγράφεται στις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, των εν λόγω οδηγιών αποτελεί την απώτατη ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να έχουν καταχωριστεί στον κατάλογο του παραρτήματος Ι της οδηγίας 91/414 όλες οι δραστικές ουσίες ενός φυτοπροστατευτικού προϊόντος το οποίο περιέχει επιπλέον μια από τις δραστικές ουσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα εκάστης εκ των οδηγιών αυτών, προκειμένου να υφίσταται υποχρέωση επαναξιολόγησης του προϊόντος αυτού.

25 Βάσει των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/69 έχει την έννοια ότι, προκειμένου περί εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος το οποίο περιέχει κάποια από τις δραστικές ουσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα της οδηγίας, η προβλεπόμενη από την ως άνω διάταξη ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008 αποτελεί την απώτατη ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να έχουν καταχωριστεί στον κατάλογο του παραρτήματος Ι της οδηγίας 91/414 όλες οι δραστικές ουσίες του συγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος, πέραν εκείνων που απαριθμούνται στο παράρτημα της οδηγίας 2008/69, προκειμένου να υφίσταται υποχρέωση επαναξιολόγησης του εν λόγω προϊόντος, κατά τα οριζόμενα στο εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

26 Το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στηρίζονται στην παραδοχή ότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/69 ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008 αντιστοιχεί στην προθεσμία υποβολής αίτησης για τη διενέργεια της προβλεπόμενης από τη διάταξη αυτή επαναξιολόγησης φυτοπροστατευτικού προϊόντος. Ωστόσο, από την απάντηση στο πρώτο ερώτημα συνάγεται ότι η εν λόγω ημερομηνία δεν αντιστοιχεί στην προαναφερθείσα προθεσμία.

27 Επομένως, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο και το τρίτο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου.

Επί των δικαστικών εξόδων

28 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/69/ΕΚ της Επιτροπής, της 1ης Ιουλίου 2008, για τροποποίηση της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την καταχώριση των ουσιών clofentezine, dicamba, difenoconazole, diflubenzuron, imazaquin, lenacil, oxadiazon, picloram και pyriproxyfen ως δραστικών ουσιών, έχει την έννοια ότι, προκειμένου περί εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος το οποίο περιέχει κάποια από τις δραστικές ουσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα της οδηγίας αυτής, η προβλεπόμενη από την ως άνω διάταξη ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008 αποτελεί την απώτατη ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να έχουν καταχωριστεί στον κατάλογο του παραρτήματος Ι της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όλες οι δραστικές ουσίες του συγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος, πέραν εκείνων που απαριθμούνται στο παράρτημα της οδηγίας 2008/69, προκειμένου να υφίσταται υποχρέωση επαναξιολόγησης του εν λόγω προϊόντος, κατά τα οριζόμενα στο εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο.

(υπογραφές)